

pels ràpids).

També s'ha donat el nom de *Noguera* al riu de la Vall de Boí, conegut per *Noguera de Tor* (TVBoí II, 20); diferenciant-lo del que neix en el vessant E. de les Maleïdes, que de vegades s'anomena *Nog. de Barravés*. Alguns també donen el nom de *nogèra* (o *no^uèra*) al que hi afluïx per la dr., poc més amunt del Pont de Suert, distingint-lo com *Noguera de Noals* o de Castanesa, si bé això ja és rar: més corrent és Valira de Castanesa o bé riu de *Castanesa*, o de *nuàls*. En tots ells baixen els rais i barranquers.

El riu que afluïx al Segre per la dreta a l'extrem N. de la ciutat de Lleida, en el *Cap-pont.*, provinent de la Serra i Planells de la Sardera, es coneix allí, sigui com *La Noguerola*, sigui *la Clamor de Noguerola* (*Nomencl. de Lleida A.P.T.; G.G.C., Lda.; Lladonosa, La Ci. de Lleida*, 28). Però no es confongui amb *Noguerola* nom que s'havia aplicat a la N. Ribagorçana en el seu trajecte inferior, com he documentat supra.

RIUNOQUERS, poble del baix Vallespir, poc aigües avall de Ceret, provinent de Les Illes i afr. amb la Serra dels Rocs de Fraussa; el te. del qual ocupa una vall molt frondosa, amb gran devessall d'aigües, la major part ocupada per boscúria. *Pron. riunugés* o *řinugés* (enqs. de 1959 en els pobles circumdants, entre elles la de Morellàs i Riunoguers, xxiv, 165-171).

També aquí fóra xocant la idea de 'riu o rius que fan nous o nogueres'. Per tant cal sospitar que també aquí el nom li ha vingut dels troncs, que hi baixaven tramats i barranquejats: RIVUS NAUCARIUS o -ARIOS.

MENCIONS ANT. 982: «ecclesia Sti. Michaelis, *Rium Nogarium*, in valle Asperi» (*Cat. Car.* II, 243.28, 244.1); 1211: «honorem de *Riu Nogers*»; 1211: «lo loch apellat *Riu Nogues*» (*InvLC*, s. v. *riu*); 1359: *Riunoguers* (*CoDoACA* XII, 120); 1395: *Riunoges* (*Alart, Docs. Gè. Hist.*, 26). Ponsich (*Top.* 86) hi afegeix: 974: «villa de *Rivonugario*»; 982: *Noagarium* (on probt. hi ha err. de còpia per *Naogarium*, amb rastre encara del diftong de NAUCARIU (-ARIOS); i després *rivo de nugario* i algunes de poc notables, SS. XIV i XV.

¹ Potser en el de 978 p. p. els Benedictins de la *Hist. de Lgd.*, i aquest justament porta *Nucharria* amb *u*, com el de 1242 (*Nugera*) certament original (p.p. P. Pujol); que en aquests hi hagi grafia imperfecta *u* per *au* no és pas impossible; veg. també infra *Noagerium* per *Naogarium*. Però no cal especular: la reducció de NAUCARIA a *Nokaria/Noguera* és ja irreprotxable, en fonètica catalana, des dels orígens de la llengua.

Nolius, V. *Olius* *Nompot*, V. *Nonasp*

NONASP que estudiem junt amb NUNCARGA i NOMPOT

NONASP, poble del baix Matarranya, a la dreta del riu, uns 12 k. al Sud de Mequinensa, entre Faió i Favara.

Pron. mod.: *nonasp* a la Vall de Tormo (xvi, 66) i a Fòrnols (xvi, 47), i també a Faió, Maella, Massalió i Favara; a *Nonasp* mateix (xvi, 87, 73, 82); *donasp* a Ascó (xii, 70). *Gentilici*: *nonaspins* (*nonaspers*, o *nonaspans*).

MENCIONS ANT. Afirma Zurita (S. xvi), que Alfons el Bataller, en premi de llur acció en la incursió en aquesta comarca (c. 1120) i l'atac a Mequinensa, va fer mercè a tres senyors aragonesos de «la villa y castillo de *Nonaspe* en la ribera de Matarraña» (*Anales* I, cap. 52).

Amb la derrota de Fraga el lloc tornà a quedar en mans dels moros. Reprès tot allò pels reis catalans R. Bg. IV i Anfós el Cast, ja es pren com afrontació de terres nostres: 1153: «usque serram de *Aschon* --- ad *Nonasp* --- ad *Favaram*...» (*CoDoACA* IV, 209.17); 1181: carta de pobl^a d'Anfós el Cast a la gent de Riu d'Algars i Batea, per a la terra d'aqueixos termes «usque ad *Nonasp* --- uel de *Favara* --- podium de *Calezet* --- *Cretes* --- *Arenis*, *Gandeam* ---» Font Rius, *C. d. p.* § 164. I amb molta bibliografia ib. § 161 ss.; a la qual afegeixo *BABL* II, 215.

Segle XIII: 1224: *Vilalba* --- afr. IV: te. de *Boo<t>* et de *Nonasp*; v, te. de Flix (*BABL* II, p. 345.10); 1244: el Preceptor templer de Miravet, junt amb el «preceptor de *Nonasp* --- donamus [a un grup d'homes de *Nonasp* tenebant ---» (Font i Rius, *ibid.* § 283 p. 411.6 f.); 1280: *Nonasp* (*Rat. Dec. Hisp.* II, 103 i 112). V. més informació en B. Vidiella, *Fayon y Nonaspe* en *Bol. Ge. B. Ar.*, 1907, 203 (cf. Font Rius, p. 798).

En recerca de l'origen del nom, vaig publicar una nota en *E.T.C.* I, 114-5, a la qual remeto, i dono ací en extracte. Meyer-Lübke (*Hom. a Mz. Pi.* 1925, I, 74) es limita a agrupar-lo amb tres noms hispànics en -SPE: ASPIS, TISPI, ARATISPI,¹ i amb els moderns *Aspe* (prop de Monòver), *Axpe* (Biscaia), *Aspa* (supra, Garrigues), *Caspe*, *Llesp* (supra, TVBoí), la vall d'*Aspa* (Bearn),² i un *Aspalluga* o *Aspaluca*, que l'itin. Antoni (433.1) situa justament a la desembocadura del Somport o sigui entre la V. d'*Aspa* i Jaca.

Com que no podem estar segurs que tot això sigui homogeni, i de tota manera no ens explica la inicial *Non-* del nostre *Nonasp*, jo cercava altres vies etimològiques.

a) Una aràbiga: *mandâşib*, pl. de *manşib* «l'endroit où les pêcheurs tendent leurs filets»; però per més que això convingués a *Nonasp*, on els pescadors paren moltes madrilleres en el Matarranya i l'Algars, caldria admetre no sols canvi de *ma-* en *mo-*, i omis-